

M. A. Programme
Course Outcomes (Cos)

Subject	Course	Course Outcomes (Cos)
M.A. Marathi	I	१.१.मध्ययुगीन गद्य - पद्य मराठी गद्य पद्य समजून घेणे मध्ययुगीन साहित्य निर्मिती मागील प्रेरणा समजून घेणे आशय आणि अभिव्यक्तीतील अभेद समजून घेणे मध्ययुगीन मराठी साहित्याचा अभ्यास करणे.
	II	१.२ साहित्यविचार-१ भरतप्रणीत (भारतीय) साहित्य शास्त्राचा उच्च पातळीवरील अभ्यास करणे वरील अभ्यासात समाविष्ट सौंदर्य व रस यांजालाची सखोल चिकित्सा करणे साहित्यकृतीला भारतीय साहित्यशास्त्राचेउपयोजन करून दाखवण्याची ऐपत कमावणे
		१.३ मराठी वड्याचा इतिहास(१८७४- १९२०) मराठी भाषा साहित्य संस्कृती यांजाबळ पूर्व कल्पना स्पष्ट करून घेणे इतिहासाची संकल्पना स्पष्ट करून घेणे कारणीभूत घटना समजून घेणे वाङ्मयनिर्मिती व निर्मिती यांचविषयी यथायोग्य माहिती जाणून घेणे
		१.४ ऐतिहासिक भाषाविज्ञान भाषाविज्ञान ओ ज्ञानशाखेचापाजीचय करून घेणे भाषाविज्ञानचा इतिहास समजून घेणे ऐतिहासिक भाषाविज्ञानाचे स्वरूप व त्यातील मुख्य घटक यांचा अभ्यास करणे
		१.५ .१ नाटक भाषा, साहित्य संस्कृती यांच्या दृष्टीतून प्रयोज्यकलेचे रूप समजू घेणे नाटक म्हणजे नेमके काय याचा वेध घेणे नाटकाची लिखित किंवा अलिखित संहिता ही साहित्य विचारांच्या दृष्टीतून तपासणे. नाटकाच्या रूपाचा प्रयोगाच्या अंगाने विचार करणे .
		२.१ वाङ्मयप्रकार सैद्धांतिक साहित्यकृतीचा रूपबंध का व कसा निर्माण होते, हे समजून घेणे रूपबंधाच्या वैविध्यातील साम्यभेद जाणून घेणे. रूपबंधाचे सामर्थ्य व मर्यादा याचा बोध करून घेणे. रूपबंधाचे वर्गीकरण करणे.
	III	साहित्यविचारांचा-२ पाश्चिमात्य साहित्यविचारांचा परिचय करून घेणे. साहित्यविचारांतील महत्वाच्या संकल्पना समजून घेणे. साहित्यविचारानुसार साहित्याचे स्वरूप, प्रयोजन, निर्मिती आणि माध्यम यांचे आकलन करून घेणे.
		मराठी वाङ्मयाचा इतिहास(१९२०-१९७५) मराठी भाषा साहित्य संस्कृती यांच्याबद्दल पूर्वकल्पना स्पष्ट करून घेणे. इतिहासाची संकल्पना स्पष्ट करून घेणे. कारणीभूत घटना समजून घेणे. वाङ्मयनिर्मिती व निर्मिती यांचविषयी यथायोग्य माहिती समजून घेणे. प्रेरणा ,प्रवृत्ती,प्रवाह इ.बाबी समजून घेणे.
		२.४ वर्णनात्मक भाषाविज्ञान वर्णनात्मक भाषाविज्ञान व ज्ञानशाखेचा परिचय करून घेणे. भाषाविज्ञानाचा इतिहास समजून घेणे. भाषाविज्ञानाचे स्वरूप व त्यातील मुख्य घटक यांचा अभ्यास करून घेणे.
		वाङ्मयाच्या विद्यार्थीनींना वाङ्मयीन संशोधनाचा परिचय करून देणे.

M. A. Programme Course Outcomes (Cos)

		वाङ्मयीन संशोधनाची रूपरेखा समजून देणे. संशोधनाचे विविध प्रकार व प्रकृती समजून घेणे.
		२.५.४ संस्कृती -१ लोकसाहित्याचे स्वरूप व व्याप्ती समजून घेणे. लोकसाहित्याचा नागर जीवन व ज्ञानशाखा यांजशी असलेले अनुबंध शोधणे. रूपअध्ययन परंपरा जाणून घेणे. लोकप्रयोज्य कलांचा परिचय करून घेणे.
		अर्वाचीन गद्य -पद्य मराठी गद्य पद्याचे रूप समजून घेणे अर्वाचीन साहित्य निर्मिती मागील प्रेरणा समजून घेणे आशय आणि अभिव्यक्तीतील अभेद समजून घेणे अर्वाचीन कविता व विविध रंगी गद्याची रूपे समजून घेणे.
		३.२ समीक्षा साहित्य समीक्षेचे स्वरूप व कार्य समजून घेणे. समीक्षा प्रक्रिया ध्यानात घेणे. समीक्षा पद्धतीचा स्थूल परिचय करून घेणे. नेमलेल्या पद्धतीची मुलतत्वे व निकष समजून घेणे.
		३.३ लेखकाचा अभ्यास (सैद्धांतिक) एखादा लेखक कोणत्या परिस्थितीत साहित्य निर्मिती करतो याचा वेध घेणे. परिस्थिती वादनुशंगाने प्रेरणाचा शोध घेणे. परिस्थिती निरपेक्ष अक्षर साहित्याची निर्मिती होण्यामागील सिद्धांत निश्चिती तपासणे. लेखकाची जाणीव व नेणीव यांची साहित्यानिर्मितीमधील भूमिका समजून घेणे.
		३.४ संशोधन शास्त्र वाङ्मयाच्या विद्यार्थीनींना वाङ्मयीन संशोधनाचा परिचय करून देणे. वाङ्मयीन संशोधनाची रूपरेखा समजून देणे. संशोधनाचे विविध प्रकार व प्रकृती समजून घेणे.
		३.५.४ संस्कृती -२ सांस्कृतिक इतिहास मराठी भाषा साहित्य संस्कृती यांचे शिक्षण घेताना मराठी संस्कृतीचेही अध्ययन करणे निकडीचे आहे. मराठी संस्कृतीची विशेषता समजून घेणे मराठी संस्कृतीचे संशोधन करण्यासाठी उधुक्त करणे
		४.१ समकालीन वाङ्मयीन प्रवाह आजच्या काळात म्हणजे इ.स १९७५ सालापासून पुढे मराठीत काय नवीन चालले आहे याचा अंदाज घेणे. विद्यमान सर्व नव्या प्रवाहाबाबत अवगत होणे. काही प्रवाहांचा अभ्यास पदवी वर्गात झाला आहे .इतर दोन प्रवाहाचा विशेषत्वाने अभ्यास करणे.
		४.२ प्रबंधिकालेखन ४.३/ अ सेमिनार .४.३ / आ प्रबंधिकेचे सादरीकरण केवळ ज्ञान मिळवीत जाणे हे प्रयोजन नसून ज्ञान वृद्धिंगत करित जाणे हे उच्च शिक्षणाचे प्रयोजन आहे त्यासाठी संशोधन हा एक मार्ग आहे हे चोखाळून पाहणे. संशोधन करणे लिहिणे व सादर करणे. संशोधन तपासून पाहणे,तावून सलाखून घेणे यासाठी चर्चासत्रात संशोधन करणे..
		४.४. इंटरनॅशनल; ए .मराठी संगणकीय लेखन

M. A. Programme Course Outcomes (Cos)

		<p>४.९. इंटरनशिप ;बी (स्पेशलायझेशन) ४.९ १ पटकथालेखन -3</p> <p>४.९.२ अध्यापन</p> <p>४.९.३ वृत्तविद्या</p> <p>४.९.४. संस्कृती-३ लोकप्रयोज्यकला</p> <p>४.९.५ भाषांतर</p> <p>केवळ पुस्तकी शिक्षण घेऊन वावरता येत नाही सबब कार्यानुभव व प्रायोगिक जानकारी आवश्यक असते ती कमावणे.</p> <p>संगणकीय जमाना आला आहे त्यात मराठी देवनागरी लेखन करता आले पाहिजे त्याचा प्रत्यक्ष अनुभव घेणे.</p> <p>जे लिहिले जाते ते नियमानुसार राहावे याचे शिक्षण घेणे.</p> <p>स्वतःचा ज्ञानकोश तयार करता येणे.</p> <p>आपण ज्या विषयाची विशेषता /व्यावसायिक शिक्षण कमवीत आहोत त्याचा प्रत्यक्षानुभव घेणे</p> <p>एम.ए. मराठीच्या शिक्षणानंतर कोणताही व्यवसाय करावयाचा असल्यास त्या व्यवसायाची काही तालीम ही शिक्षणातच घडवून आणणे,</p>
M.A.History	I	<p>To know meaning and scope of History.</p> <p>To analyse the sources of History.</p> <p>To understand the methods of writing of History.</p> <p>To explain major theories in History</p>
	II	<p>To learn the Traditions of Historical writing.</p> <p>To elaborate the approaches to Western History in different periods.</p> <p>To explain the approaches to Indian History.</p>
	III	<p>To understand the 'Indian National Movement' and the various forces, debates and movements that contributed to the shaping of it.</p> <p>To analyze the multi-dimensionality of the Indian National movement.</p> <p>To approaches to Indian Nationalism: Conceptual Debates.</p>
	IV	<p>To evaluate the stream of "Regional History".</p> <p>To explain the process of "Modernisation" in Maharashtra.</p> <p>To trace the origin and growth of national movement in Maharashtra.</p>
	V	<p>To understand the stream of "Regional History".</p> <p>To The multi-dimensionality of National Movement in Maharashtra.</p> <p>The various ideologies, debates concerning the political and social movements in Maharashtra.</p>
	VI	<p>To trace the Nationalist Movements and Decolonisation.</p> <p>To analyze the Communist Revolution in China and its impact on World Politics.</p>
	VII	<p>To understand the politics in post-independence India.</p> <p>To analyze the processes in nation building.</p>
	VIII	<p>Research Methodology</p>
	IX	<p>The current of thought that have shaped the modern world.</p> <p>Certain key concepts –their exact meaning, scope and historical importance.</p>
	X	<p>The current of thought that have shaped the 20th century modern world.</p> <p>Certain key concepts, their exact meaning, scope and historical importance.</p> <p>The various ideas and ideologies that have shaped the modern world.</p>
	XI	<p>To enable them to understand the meticulous and scientific methods of writing history.</p> <p>To understand analytical concepts in studying the socio-economic-cultural dimensions in the subject of history.</p> <p>To co-relate methodology for historical research with those of other disciplines.</p> <p>To apply various tools and its proper use in writing history</p>
	XII	<p>To trace the stages of economic development in early India.</p> <p>To understand the nature content and changes in industrial production and commercial intercourse.</p> <p>To examine the role played by Guilds and Banking system in the economic life of the people.</p> <p>To distinguish the processes of urban decay and feudal formations.</p>
	XIII	<p>To explain the forces and factors behind social stratification and the processes involved in the formation of varna and Jati in India.</p> <p>To analyse the developments in religion and philosophy of the period.</p> <p>To evaluate the rise and growth of languages and literature therein. The origin, evolution and spread of art and architecture.</p>

M. A. Programme Course Outcomes (Cos)

	XIV	To understand the nature of Agrarian Economy in Medieval India. To analyse the nature and structure of Trade, Commerce and Banking in Medieval India. To elaborate the nature of Production technology in Medieval India. The growth of cities and towns in the Medieval India
	XV	To know the nature and structure of Urban and Rural Society and the To trace the emergence of composite culture in Medieval India
	XVI	To understand the theory and concept of Feminism. To analyse the available sources and historiography of Women. To realise The Status of Women in Indian Traditions.
	XVII	To understand the women question in Social Reform movements. To explain the contribution of women in Freedom Movement and Politics. To narrate the nature and structure of women's organizations in pre –independence and post independence periods.
	XVIII	Internship
	XIX	Research
M.A. Sociology	I	To equip the students with theoretical insights to know, analyze and interpret the social scenario around them. To familiarize students with the different sociological perspectives and theories.
	II	To acquire students with adequate and comprehensive understanding of Indian Society. To acquaint with the Development of Sociology in India.
	III	To introduce the students the history and contemporary changes in Anthropological theory and to understand the growth of Anthropology in India.
	IV	To make students aware of current environmental issues, local, national & global. To encourage critical & analytical thinking of these issues through the in depth study of specific cases. To develop independent research skills in the students & help them to develop an analytical understanding of current issues & problems through the application of theory. To work towards developing the sub- field of sociology of environment with an Indian perspective, utilizing theory to elucidate current issues & debates.
	V	To sensitize students to the variety and dynamics of social movements and their role in social transformation. To enable the students to look at social movements in a sociological perspective.
	VI	To introduce the students to the substantive, theoretical and methodological issues which have shaped the sociological thinking. To examine the theoretical relevance and analytical utility of the premises, methodology and conclusions of these diverse theoretical perspectives in understanding social structure and change.
	VII	To provide exposure to the fundamentals of various research techniques and methods. To introduce certain philosophical ideas underlying the emergence of different methodologies in social sciences. To sensitize students to develop a critical outlook at the existing perspectives and methods and to evolve conceptual clarity, which can lead them in their future research.
	VIII	To acquaints the students with major concepts, theoretical approaches and development of sociology of education. To focus on some important aspects which are salient in any discussion of the interface between education and society.
	IX	To understand the basic concepts in demographic studies. To introduce the students with various dimensions of Indian and world population. To acquaint students with the demographic features & trends in India. To understand Population Control in terms of Social needs.
	X	To familiarize students with the concepts, theories related to disaster management. To understand the role of the state & civil society in disaster management
	XI	To introduce the students to the substantive, theoretical and methodological issues which have shaped the sociological thinking in the latter half of the 20th century, and which continue to concern the practitioners of sociology today. To examine the theoretical relevance and analytical utility of the premises, methodology and conclusions of these diverse theoretical perspectives in understanding social structure and change.
	XII	Review of Literature Writing Research Proposal
	XIII	To acquaint students with basic concepts in Urban Sociology.

M. A. Programme

Course Outcomes (Cos)

		To sensitise students on urban dimensions of society, its social structure and social process in India. To analyse different Urban problems in India.
	XIV	To acquaint the students with recent advances in criminology; changing profile of crime and criminals, particularly in India. To prepare the students for professional roles of correctional agents in agencies of criminal justice administration, particularly in prisons and correctional institutions.
	XV	To familiarize students to the concepts of Agrarian Sociology. To make the students aware of contemporary agrarian issues & protests.
	XVI	To understand the process of modernization in India. To know the various concepts of development.
	XVII	To familiarize students with the basic concepts developed in gender studies. To understand the linkages between state policies & gender issues in Indian Society. To trace the evolution of gender as a category of social analysis in the late twentieth century.
	XVIII	Research
	XIX	Internship